

NR. 3 NOVEMBER 2020, 28. ÅRGANG

Museumsglimt

Medlemsblad for Lillehammer Museums Venner

MEDLEMSKAP LMV 2021

Lillehammer Museums Venner omfatter alle de 6 museene som inngår i Stiftelsen Lillehammer Museum:

Maihaugen
Lillehammer kunstmuseum
Bjerkebæk
Aulestad
Norges Olympiske Museum
Norges Postmuseum

Medlemmer med betalt Årskort med medlemskap i LMV har fri adgang til alle disse museene i hele kalenderåret (inkludert Barnas Sommer- og Vinterdag, Julemarkedet, osv.) I tillegg får alle med registrert e-postadresse direkte invitasjon til spesialarrangementer på alle museene. (Livsvarige medlemmer har fri adgang til Maihaugen). I tillegg får du medlemsbladet «Museumsglimt» i posten tre ganger/år.

I tillegg gir medlemskapet fri adgang til en rekke andre friluftsmuseer i Norden (Norsk Folkemuseum, Sverresborg etc.) Informasjon finner du på lillehammermuseum.no/lmv

MEDLEMSKONTINGENT:

Enkeltmedlemskap
med årskort kr 700/kalenderår

Familiemedlemskap
med årskort kr 1 050/kalenderår

Familiemedlemskap gjelder et par
og alle egne barn/barnebarn under 16 år.

Lillehammer Museums Venner

Maihaugvn. 1, 2609 Lillehammer
Bankgiro 2000.05.17608
Informasjon 6128 8900
E-post: venner@lillehammermuseum.no

Redaktør: Anne Mari Løken
Grafisk produksjon: Dialecta
Forsidefoto: Rannveig Røstad / Maihaugen

INNHOOLD

Leder	side 3
Direktør Jostein Skurdal takker av	side 4
Den tredje direktøren	side 6
Karoline Bjørnson	side 8
Kjellerstue, ja – den var trivelig å ha	side 10
Sommeren på museene	side 12
Historien lever i oss alle	side 14
«Impulser»	side 16
Kunstner og håndverker	side 18
Tapetet på Aulestad	side 20
Nancy Spero i Lillehammer Kunstmuseum	side 22
Alt han tar i blir gull	side 24
Anders Sandvig utformer Maihaugen	side 26
Program for museene	side 28

Fornyelse medlemskap LMV 2021

Ca. 1. desember får alle medlemmer en e-post med tilbud/forslag om å fornye sitt medlemskap for kalenderåret 2021. Det er veldig enkelt, du klikker bare på den lenken som ligger i e-posten, fyller ut bestillingsskjemaet som da kommer opp, betaler som angitt og du får nytt Årskort med medlemskap der og da direkte.

Lettere kan det ikke gjøres!

I e-posten er angitt ditt medlemsnummer.
HUSK å skrive dette inn i skjemaet hvis det ikke allerede er utfylt!

Husk også at du skal ha Årskort MED MEDLEMSKAP, ikke bare Årskort uten. Ellers får du ikke medlemstilbudene og medlemsbladet.

Lykke til, og takk for at du/dere fortsatt er medlemmer!

Kjære Venner!

Svend Strand, Styreleder LMV

Året 2020 har for Lillehammer Museum, Venneforeningen og alle våre medlemmer sannelig vært annerledes! Museene våre har håndtert dette veldig bra, med nødvendige hensyn tatt til smittevernregler, øvrige begrensninger og alle de problemer Coronatiden har medført! Det er utført mye vedlikehold, og publikum har fått digitale og andre gode tilbud.

Det er gledelig å se at museene, til tross for begrenset tilbud, har hatt meget godt publikumsbesøk i sommer. Det sier noe om Lillehammer museums renommé og nasjonale status!

Også LMVs aktiviteter har vært begrenset. Vi har gjennomført dagnadsarbeid, hatt noen spesialomvisninger og gitt ut Museumsglimt som vanlig. Venneturen som i år var planlagt til Vestre Gausdal måtte vi avlyse. Men medlemmene har benyttet museene og deres uteområder som populære turområder med god plass uten trengsel!

Neste år vil vi satse på et aktivt program for våre medlemmer. Vær rask med å fornye medlemskapet for 2021 allerede nå. Dere får en e-post ca. 1. desember hvor medlemskapet enkelt fornyes.

Lillehammer by blir 200 år i 2027. Venneforeningen vil i 2021 starte et prosjekt som skal markere dette. Vi nøyer oss med dette nå, dere vil få høre mye om det senere.

Jeg håper alle besøker den nye flotte hovedutstillingen «Impulser» på Maihaugen. Mer enn 1000 kulturskatter fra Norge, i stor grad samlet av Anders Sandvig, er utstilt i den nyrenoverte fløyen i hovedbygningen på Maihaugen. Området huset i mange år utstillingen «De gamle verksteder». Mange av skattene som vises i utstillingen har ikke vært vist på mange år, og vil være helt nye for dere. Se spesielt LMVs gave til utstillingen, maleriet av Anders Sandvig helt først i utstillingen!

Avslutningsvis vil jeg uttrykke LMVs store takk til avtroppende direktør Jostein Skurdal for den flotte jobben han har utført for museene. Jeg hadde gleden av å intervju Jostein da

han ble ansatt i 2013. Da uttrykte vi store forventninger til ham som ny direktør og glede over at en sterk leder med lokal tilhørighet tok over roret. Jostein har svart til og overgått forventningene! Han har videreutviklet og beriket museets innhold, verdi og renommé gjennom et antall prosjekter. Hyttegrenda var hans idé som ikke bare er prosjektert, men og nær fullført. Dronning Sonjas barndomshjem står ferdig. Sammensmeltingen med Lillehammer kunstmuseum er blitt en berikelse for museet. OL-museet er flyttet til Maihaugen. I tillegg flere andre tiltak, det er ikke rom for å nevne alle her!

Selvsagt har LMV i saker hatt divergerende synspunkter. Men slik skal det være, det skjerper alle parter. Samarbeidet mellom Jostein og LMV og undertegnede er utmerket, og vi er imponerte og takknemlige for alt han har bidratt med i sin periode. Men så har han har jo gått en god skole, hans første engasjement med Maihaugen var i 1995 som styremedlem og senere leder i Venneforeningen!

TUSEN TAKK FOR INNSATSEN OG SAMARBEIDET, JOSTEIN!

Vi er selvsagt spente og forventningsfulle til vår nye direktør Audun Eckhoff, som overtar etter Jostein fra nyttår. Han har en lang og tung erfaring og bakgrunn i kultursektoren, bl.a. som leder for store museer. Vi ønsker ham hjertelig velkommen og lykke til! Vi lover å bidra til konstruktivt og godt samarbeide, og til at han blir godt mottatt her.

Så ønsker vi alle våre lesere og medlemmer en riktig God Jul, og vel møtt og velkommen til et nytt fint museumsår med gode opplevelser også i 2021!

Gled dere med lesing av stoffet i dette nummeret av Museumsglimt, det er mye interessant.

Vi takker for vakta di.

Direktør Jostein Skurdal takker av

Etter sju år i sjefsstolen, går direktør Jostein Skurdal av ved årsskiftet. Det er en fornøyd og ydmyk leder som møter «Museumsglimt» til en oppsummeringsprat. I Wikipedia presenteres han som «Norsk biolog, forsker og leder», merittlisten er lang.

Tekst: Anne Mari Løken | Foto: Audbjørn Rønning/Maihaugen og Anne Grete Skurdal/privat

Den 1. oktober 2013 offentliggjøres det at Skurdal blir den 7. direktøren på Maihaugen, som i tillegg hadde Aulestad, Bjerkebæk, OL-museet, Postmuseet og Håndverksinstituttet i sin administrasjon. Til GD uttalte Skurdal den gangen; «Maihaugen ligger mitt hjerte nær», og «Jeg kjenner engasjementet for museet fra innsiden». Mitt første spørsmål er derfor:

Selv med en uttrykt kjærlighet for Maihaugen, hva var tanken bak å søke seg til museumsdrift – du har en helt annen faglig bakgrunn?

Skurdal begynner med å fortelle at han i 1991 ble spurt om å bli med i venneforeningen, den gang DSSV – De Sandvigske Samlingers Venner.

Han ble etter hvert leder for foreningen og opparbeidet raskt et ektefølt engasjement. Så er det også blitt litt sånn fortsetter han, etter å ha hatt ulike jobber at han tenkte; «dette har jeg ikke gjort før, dette vil jeg prøve». I tillegg innrømmer han at han ble oppfordret til å søke. Han mener også at det nødvendigvis ikke er slik at museale fagområder overskygger lederrollen. Museumsdrift krever fagkompetanse på mange områder. Det handler mere om å sammenfatte alle disse feltene for å lykkes, for her lykkes ingen alene understreker Skurdal. Selvsagt er ledelse viktig, men å lage/gjøre ting som inkluderer alle medarbeidere, er

avgjørende mener han. I tillegg er det viktig å ha gode planer for hva vi skal levere, at målene er forutsigbare, målrettet og konkrete.

Hvilke tanker/visjoner gikk du inn med 1. januar 2014?

Jeg hadde ingen spesiell agenda. Jeg satte meg raskt inn i planene og behovene for museene. Oppdraget mitt var å skape ro i organisasjonen og å etablere bedre forhold til omgivelsene – det var ei krevende tid for museet. Jeg hadde en samtale med alle medarbeidere for å bli kjent. Endret også organiseringen til funksjonsorganisering med færre ledere og fokus på gjennomføring og samhandling.

Hva er du mest fornøyd med etter sju år som direktør?

Måten vi organiserer arbeidet på sammen, at vi anerkjenner hverandres kompetanse og at alle medarbeidere er like viktige. – At alle er like viktige kommer ofte igjen i Skurdals samtale med meg, det har alltid vært min hovedtanke, sier han.

Hva har du likt best ved jobben din?

Her kommer svaret fort; å få være utviklingsorientert, å få til ting. Det har blitt gjennomført svært mye arbeide og mange prosjekter, og han får tilbakemelding på at han har sterk gjennomføringskraft som leder. Det har vært endringenes tid. Litt forsiktig – ikke så mye forresten – viser han meg «Kavalkadelista» si der det står;

«Det har skjedd mye på mi vakt fra 1.1.2014 til 31.12.2020. Jeg er den sjuende direktøren på Maihaugen og Stiftelsen Lillehammer Museum. Vi har løftet i flokk».

Lista er imponerende lang og innholdsrik. Et lite utdrag; på Maihaugen er hyttegrenda snart komplett, byutviklingen har fortsatt med flere nye hus, Svenneby-villaen og Dronningens barndomshjem er flyttet til boligfeltet, lekestueprosjektet er fullført, en lang rekke restaureringsarbeider er gjennomført, Norsk Håndverksinstitutt har fått seks stipendiater, Bjerkebæk har fått utvidet publikumsbygg, Aulestadlåven er åpnet som utstillingslokale, Kunstmuseet har fått oppgradert magasiner og klimaanlegg, OL-museet er flyttet til Maihaugen, en rekke utstillinger har kommet og gått. Dette er litt av det Skurdal ser tilbake på, i tillegg til prosessen med å inkludere

Lillehammer Kunstmuseum i Stiftelsen Lillehammer Museum fra 1.4.2018. En professor i anvendt økologi oppnår også å bli godkjent som førstekonservator av Norsk Museumsforbund, begge deler henger svært høyt og har muligens flere fellestrekk enn vi tror?

Hva er din beste egenskap som leder for SLM?

Jeg mener jeg er interessert i det andre gjør, smått og stort. Jeg tror bestemt jeg er genuint interessert i å se folk der de er. Som leder jobber du gjennom andre. Får du folk til å jobbe i samme retning, i en felles organisasjonskultur, leverer våre 100 ansatte tre månedeverk hver dag!! Da er det viktig å få alle til å føle at de er like viktige.

Hvis du greier å plukke ut en person, kan du finne den som har gjort dypest inntrykk på deg – og hvorfor?

Svaret her ligger ikke like åpent, Skurdal tenker ei stund og svarer slik; det som har gjort sterkest inntrykk er å se så mange med så stort engasjement og som bidrar på så mange måter. Jeg har vært heldig med et godt styre, dyktige ledere og engasjerte og kompetente medarbeidere, og en venneforening og lokalbefolkning som heier på oss.

Hvis du skulle plukke ut ett verk/en gjenstand/ett hus som er «din perle», hva ville det være?

Det må bli to, Dronningens barndomshjem og hyttegrenda. Hyttegrenda; «Fra seterliv til hytteliv, – den norske hyttedrømmen» er min idé, kanskje derfor sier han litt ubeskjedent!

Har du tenkt at du kunne valgt deg en helt annen yrkeskarriere, noe du ville gjort annerledes?

Nei, sier han ganske kontant, jeg er fornøyd, jeg har jobbet med så mange ulike ting, ren forskning, forskningsledelse, høyskoler, skrevet fagartikler, – og museumsdrift.

Nå er det snart tid for litt fri, så får jeg se. Det blir mer tid til familie og barnebarn. Jeg er også blitt styreleder i Nasjonalt villakssenter og vil nok bruke mer tid på faget mitt.

Han siterer til slutt en liten gutt som spør Anders Sandvig, den første direktøren; «Er det du som eier Maihaugen?» «Nei, min venn, Maihaugen tilhører oss alle». I dag ville han nok svart at **alle** museene tilhører oss alle. Det er en direktørs jobb, å forvalte denne rikdommen slik at den tilhører oss alle.

Takk, Jostein Skurdal, for di vakt!

Fartein Valen-Sendstad 1964–1984

Tekst: Ivar Olstad | Foto: Kolbein Dahle/Maihaugen

Direktør Sigurd Grieg ansatte Fartein Valen-Sendstad som konservator på Maihaugen i 1949, bare to år etter at den unge Oslo-mannen var ferdig utdannet fra Universitetet. Yrkesbakgrunnen var derfor tynn: Kun undervisningspraksis på Statens Politiskole. Men filologen med historie hovedfag ble sendt hodestups inn i samlararbeidet. Sommerstid reiste han pr. motorsykel Gudbrandsdalen rundt og registrerte eldre gjenstander og byggeskikk med notatblokk og fotografiapparat.

I 1964 overtok han direktørstolen i et museum som da ikke hadde flere enn syv fulltidsansatte medarbeidere. 20 år senere, da han døde 66 år gammel, etterlot han seg en stab på 32. Det er ett faktum som illustrerer utviklingen i disse årene. Valen-Sendstad sto støtt på tradisjonen fra sine to forgjengere; han var uomtvistelig lojal overfor Sandvig og Grieg og røttene fra Maihaugens fortid. Men Norge i 1960-årene var i en brytningstid. Realinntekten i befolkningen økte formidabelt med muligheter utover grunnleggende behov, privatbilene gjorde oss fleksible, femdagersuken ga fritid. På Maihaugen førte det for eksempel til en økning i antall betalende gjester på 44 % i løpet av fem år etter 1964, med de fordeler – og bekymringer – dette medførte.

Masseturisme setter krav til nytenking, slik vi finner det i en rammeplan fra 1972: «Publikum skal få oppleve Maihaugen individuelt... som en inspirasjonskilde hvor de kan søke historisk erkjennelse, finne estetiske opplevelser, eller rett og slett finne avkobling og fornyelse.» En viss popularisering av formidlingen var én løsning. Musikk i og rundt bygningene noe annet. Tilbud for barn et tredje.

Under Valen-Sendstads ledelse ble Maihaugen i større grad trukket inn i Lillehammers sfære. Museet ble byens kultursenter på mange vis. «Barnas Dag» var og er viktig. «Alltid på en søndag» med program – musikk, foredrag, diskusjoner, filmer – hver helg gjennom vinterhalvåret var et kjært innslag. «Lille Maihaugsal» var bra, men i 1967 ble den «Store Maihaugsal» åpnet med Jakob Weidemanns fondveggdekende maleri «Mai» som blikkfang. Et slikt lokale, «Lillehammers storstue» med 600 plasser, betydde all verden for byens kulturliv. En annen suksessfaktor var brukskunstmessene fra 1965, som med 60 utstillere trakk 50–60 000 tilskuere.

Et nytt trekk i disse årene var at Maihaugen ble utleier. NRK etablerte sitt lokalkontor der. Den nye Distriktshøgskolen likeså. Opplandsarkivet fant sin plass i museet. Alt slikt gjorde avstanden mellom museum og byen mentalt sett kortere. Valen-Sendstad antydte tidlig i sin direktør-tid at museet burde få en mindre byavdeling. Gjennom årene hadde Maihaugen fått tilbud om – og sagt ja takk til – flere Lillehammerhus som sto til rivning. Iblant med svært kort tidsfrist, og ofte med tvil i sinnet; det krevde

Foto: Kolbein
Dahle /
Maihaugen

arbeid som forstyrret den planlagte aktiviteten. I alle fall ble Busterud og Julin-gården og et par andre bygninger reist og utleid, og flere lå på lager.

Tunge prosjekter var i gang. Nordre Jørstad med sine fem store hus og driftsbygning fra 1900-tallet var et løft fra begynnelsen av 70-årene. Det ble Maihaugens fjerde fullstendige gardsanlegg, og et tegn på at hele Gudbrandsdalen var museets nedslagsfelt, samtidig som det trakk landbrukshistorien fram til vår tid. Kirkestuen fra Dovre ble reist; et betydelig større bygg enn hva navnet antyder. Mindre spektakulært, men kostbart og svært viktig, var brannsikring av de aller mest verdifulle deler av museet. Garmo stavkirke og Bjørnstad fikk sprinkleranlegg, og elektroniske varslingsystemer kom på plass.

Økonomi er alltid en museal utfordring, og midler til større investeringer sitter langt inne. I 1976 fikk Maihaugen i stand De Sandvigske Samlingers lånefond, hvor en lang rekke institusjoner stilte til rådighet en kapital på 10 millioner kroner for finansiering av stor-prosjektene.

Fartein Valen-Sendstad var personlig et beskjedent menneske. Likevel var han en god leder som brukte mye tid på nærheten med sine medarbeidere. Han omtales i varme ordelag av Maihaugen-folk. De forteller om en sjef som styrte med en naturlig autoritet, men etter en flat struktur som ga god kontakt. Han tok initiativ til forbedring av forholdene for medarbeiderne, blant annet ved å sørge for organisering samt heltids- og helårsansettelser for håndverkerne. Kvalitet nevnes som et nøkkelord som preget alle hans vurderinger i smått og stort. Faglig sett sto han svært høyt. Sammen med Grieg bygde han opp nye katalogiseringsmetoder på museet. Han skrev mye, også i Maihaugens årbøker, og var ansett som en vesentlig forsker innenfor norsk landbrukshistorie. I 1956 skrev han bindet *Garden og samfunnet* i trebindsverket om *Gudbrandsdalen i middelalderen*, og i 1964 tok han doktorgraden på «Norske landbruksredskaper i 1800–1850-årene». Han ble også mye brukt utenfor Maihaugens gjerder, i utredningssammenheng og organisasjonsarbeid.

Karoline Bjørnson

Aulestad var Karoline og Bjørnstjerne Bjørnsons hjem i Gausdal. Men det hadde skjedd mye før de kom dit i 1875. Om det skulle være ei ny sangtekst som hadde passa på Karoline Bjørnson, tror jeg Halvdan Sivertsens tekst: «Før ei dame som du...» ville være egnet. Hun sto oppreist i både med- og motgang.

Tekst: Inger Enger | Foto: Aulestad, Bjørnstjerne Bjørnsons hjem

Karoline Bjørnson var flott, merk også at hun hadde kort hår. Det var ikke vanlig på den tiden. Pastell av Christian Meyer Ross.

Oppvekst i Bergen

Karoline Bjørnson ble født i Bergen 1. desember i 1835. Karolines far var bakermester og het Rasmus Reimers. Moren var Marie Jahn. Begge familiene var innflyttere fra Tyskland, felles for dem var at de hadde tilknytning til baker- og konditoryrket. Da Karoline var fem år døde mora og hun vokste opp hos sin mors søster Catherine Jahn. Tysk var språket de brukte hjemme og det var sjølsagt til god hjelp når Bjørnsons artikler på tysk senere skulle skrives og publiseres. Ei av barndomsvenninnene til Karoline var Susanne Thoresen. De var mye sammen og leste blant annet for hverandre. Suzannah, som hun etterhvert kalte seg, gifta seg som mange vil vite, med Henrik Ibsen.

Skolegang

På 1800-tallet var det ikke så vanlig at unge jenter gikk ved videregående skoler. Men da Karoline var gammel nok, sørget tante for at hun kom inn på Jomfru Lytkens skole, som var for jenter og gutter av «den bedre folkeklasse». Skolen ble regna som svært god forberedelse til videre skolegang. I 1854 søkte Karoline Reimers om opptak på Kristiania Norske Theater i Oslo. Hun kom inn, men måtte gjøre vendereis til Bergen etter tre måneder. I løpet av den korte tida hadde hun spilt flere roller, levd tett på profesjonelle skuespillere, ja opplevd alle sider ved et liv på scenen. Men så, i 1857 ble hun gitt en stor rolle i et teaterstykke på Det Norske Theater i Bergen. Kunstnerisk leder var Bjørnstjerne Bjørnson!

Turné til Trondheim

I mai 1858 fikk Hotel de Bellevue i Trondheim besøk av sjeldne gjester fra Bergen. Det var spill-selskapet fra Det Norske Theater under ledelse av Bjørnstjerne Bjørnson og blant skuespillerne var Karoline Reimers. 16. mai 1858 forlovet de seg i Trondheim. Til datteren Dagny fortalte moren mange år seinere at hun hver morgen gikk til Steinberget. På en av morgenturene møtte hun Bjørnson som sa: «Velkommen etter». Så tok de følge til topps – og da de gikk nedover igjen var de forlovet.

Giftermål og familieliv

11. september 1858 stod Karoline Reimers brud i Søgne gamle kirke. Det var brudgom-mens far, sogneprest Peder Bjørnson som viet dem. Den nærmeste familien til brudgommen var tilstede, fra brudens side var det ingen gjester. Det hadde nok mellom annet sin årsak i at de bodde langt unna.

Den unge fruene hadde tenkt å fortsette sin skuespillerkarriere som gift. Det satte ektemannen en stopper for. Han mente at det ikke passet seg at teatersjefens kone arbeidet ved teateret. Men fru Karoline fikk mange andre ting å henge fingrene i. Høsten 1859 ble eldstemann Bjørn født. Karoline Bjørnson fødte seks barn, hvorav fem vokste opp. Etter Bjørn kom Einar, så Erling, Bergljot og Dagny. Den første Dagny var født i 1872 og døde bare ni måneder gammel. I 1876 ble Bjørnsons igjen foreldre til ei jente som også fikk navnet Dagny, hun ble født da mor var 41 år gammel. Mye av arbeidet med barna falt på Karoline, Bjørnson var ofte borte.

Utenlandsopphold

Familien reiste mye og bodde til sammen ca. ti år i Roma og fem år sammenhengende i Paris. De første åra i Roma bodde de – som andre kunstnerpar – svært trangt. Men kom det gjester, flytta de sengene sine på gangen slik at alle skulle få plass. I Roma kunne de bo opp til et halvt år om gangen, om somrene var de ofte i Schwaz, østerriksk Tyrol. «Karoline er den modigste kvinnen jeg har kjent», skrev Bjørnson. Hun skapte gode og hyggelige hjem for familien samme hvor de bodde. Selv hotellrom gjorde hun hjemmekoselige ifølge Ibsen, han besøkte dem i Tyrol. «Jeg har mitt hvor han er, om det så er på månen», sa hun. Det kan nevnes at Karoline lærte seg italiensk, hun både snakket og skrev språket.

Aulestad

Bjørnson-familien kjøpte Aulestad i 1875. Men de hadde besøkt gården noen år tidligere. Det hadde sin bakgrunn i at landets første folkehøgskole lå i Gausdal, og Bjørnsons kjente godt til flere lærere der. Karoline hadde allerede den gangen tenkt at det kom for lite lys inn i rommene, hun ønsket større vinduer. I «Boken om Karoline» forteller Øyvind Anker om da familien Bjørnson ankom Aulestad som nye eiere. Han skriver «Det har vel vært en festdag, en spennings dag da Karoline og Bjørnstjerne, Bjørn, Einar, Erling og Bergljot kjørte inn på Aulestadtunet midtsommers 1875. Høytidelig, overveldende, kanskje aller morsomst for barna som var vant til å bo i Roma og i Østerrikes Schwaz? For Karoline fortonet virkeligheten seg snart som ansvar for å oppfylle de mange daglige krav. Mat og drikke skulle alle ha, de var godt og vel 20 som bodde på Aulestad; senger og sengeklær måtte skaffes, ettersees, suppleres.»

I løpet av få år nådde Karoline Bjørnson et av sine viktigste mål, det var å skape trivsel og tillit til alle på Aulestad. Hun tok seg av huset, restaurerte og forandra. Fargene i hjemmet var f.eks. mye lysere enn det som var vanlig på den tida. Med stor inspirasjon fra familiens reiser skapte hun et gjestfritt hjem på landet, fylt av møbler, kunst og gaver fra fjern og nær. Da Bjørnson kom hjem fra foredragsturné i Amerika I 1881, var også den store verandaen ut mot dalen ferdig bygd.

Gullbryllup

Karoline og Bjørnstjerne Bjørnson fikk et langt samliv. Men la oss begynne med Bjørnsons konfirmasjon. Den dagen fikk han ei gullnål med rød smykkesten av sin mor Inger Elise Nordraak Bjørnson. På flere bilder er det tydelig at han bærer smykket. På bryllupsdagen gav han nålen videre til sin nybakte kone. Og i gullbryllupstalen tok han opp temaet og sa: «Den konfirmasjonsnål som jeg hadde fått av mor, den ga jeg til deg. Det skulle være et tegn på at du skulle fortsette mors innflytelse hos meg ... Mors oppdragergjerning fortsatte du.»

Karoline ble flere ganger såret, sjalu og krenket i løpet av ekteskapet. Men: «fra villfarelser og utflukter er jeg kommet hjem til deg, alltid til deg», sa også Bjørnson i gullbryllupstalen i september 1908.

Gammel på Aulestad

Etter mannens død i 1910, levde Karoline Bjørnson på Aulestad fram til hun døde i juni 1934. Hun levde et rikt liv, til tross for at hun etterhvert hørte svært dårlig og ble nærmest døv. Hun reiste mye og var mellom annet på besøk hos familien i Paris så sent som i 1923. Hun omgav seg med slekt og venner og fulgte tett opp både barnebarn og oldebarn. Det er mye korrespondanse mellom henne og barn og barnebarn helt til de siste åra.

Karoline kjøpte sin første bil som 93-åring. Sjåfør Sigurd Grimstad ble sendt til Oslo med 12 000 kr. for å kjøpe bilen. De siste åra ble naturligvis turene kortere, men som oftest var det en daglig tur så lenge hun levde. Vi vet at de tre siste åra bar sjåføren henne opp trappa til soverommet om kvelden.

I et lengre intervju i forbindelse med Karoline Bjørnsons 90-årsdag, ble spørsmålet stilt om hva som er gode råd for å leve lenge. Hun svarer: «Enhver får leve sitt eget liv. Jeg har levet et langt liv – et rikt liv, men mine erfaringer kan ikke hjelpe andre.»

Fru Karoline bærer sin manns konfirmasjonsnål. Malt av Bernhard Folkestad i 1912.

KJELLERSTUE, JA – DEN VAR TRIVELIG Å HA!

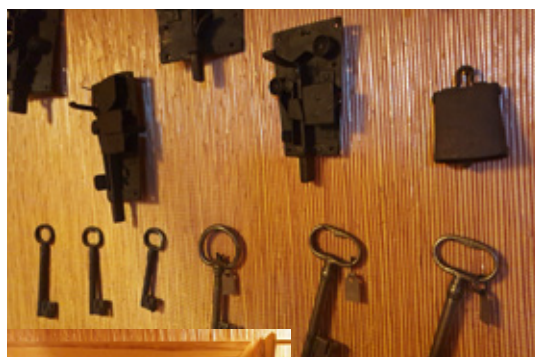
Til å begynne med var det bordtennis-bordet som sto der og trakk til seg alle som kunne holde i en racket. «Vi stikker ned i kjellerstua, vi, mutter'n!» Det var trygt og greit – fritt og aktivt. Så heldige de var, de som hadde et slikt sted å tilby! Og alle syntes det var stas å få være med ned kjellertrappa.

Tekst og foto: Kristin Helland

Etter noen år, ble det sofa-stue. Det kom opp musikkanlegg og en TV. Og ungdommen likte seg! Nå var det andre ting som var i fokus.

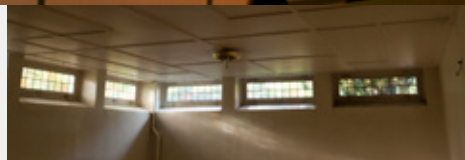
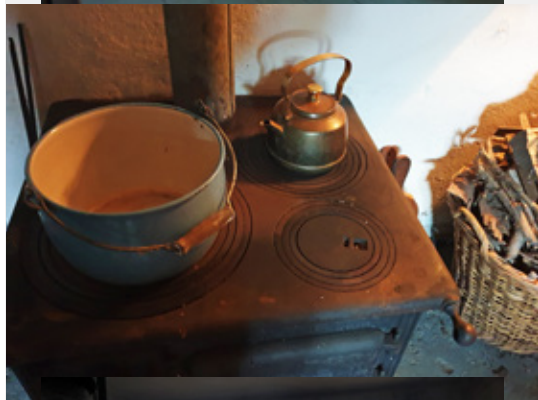
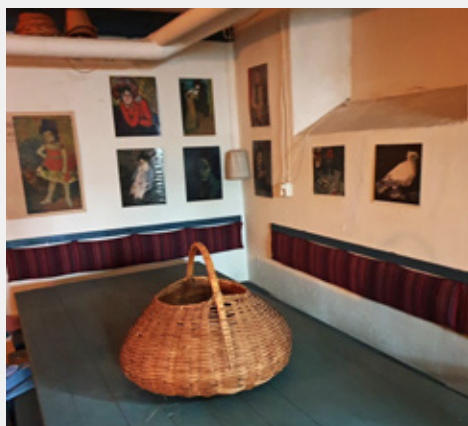
«Hjemme hos meg laget vi om garasjen til kjellerstue,» forteller Inger. «Der ble det blyglassvinduer og peis i rød murstein. Det var kult! Og så var det trehvite vegger, selvsagt. Vi var der mye», sier Inger fra Østfold. Hun smiler mens hun tenker tilbake.

Brita fra Lillehammer forteller om alt hun etterhvert har samlet i kjellerstua si. Takket være hennes egen mors interesse for gamle ting, kan hun til og med vise frem en dør fra Lillehammers gamle kirke fra 1733 – den som ble erstattet med kirken som nå står.

Men det begynte med bord-tennis i hennes familie også, forteller Brita.

.....Og så er det Nille, da! Hun har så stort hus at hun slett ikke trenger noen kjellerstue for å holde selskap! Men stemningen ble en helt annen og mye lystigere straks vi hadde kommet oss ned den bratte trappa og funnet plass rundt bordet. Da kom vi nærmere på hverandre og ble faktisk også inspirert til innslag som nok ikke hadde funnet sted i stuetasjen! Den gamle jernkomfyren holdt maten varm.

(Foto: Camilla Damsgaard og Det Kongelige Hoff)

Alle kjellerstuene vi vet om, var et hyggelig og privat sted. Så også med kjellerstuen i Dronning Sonjas barndomshjem på Vinderen i Oslo.

Som alle vet, er nå hele Tuengen allé nr 1b flyttet til Maihaugen og står ferdig restaurert. Kjellerstuen var det siste som ble ferdigstilt, og 25. september i høst, ble den åpnet av Dronningen selv i et privat arrangement.

Bildene forteller om et helt spesielt rom med dekor vi nok aldri har sett andre steder – men det er helt som det var mens Dronningen vokste opp.

Torger Korpberget, som har ledet hele prosessen fra flytting til siste åpning, forteller at Dronningen har fulgt nøye og interessert med fra første stund.

«Det er bare matlukten fra mors gryter som mangler», sa Dronning Sonja da hun ble intervjuet av GD i høst.

Kjellerstuen i barndomshjemmet er også et sted som kan vekke gode minner!

Sommeren på museene

Foto: Hans Sivertsen

Foto: Veslemøy Furuseth

Foto: Ann Kristin Eggen

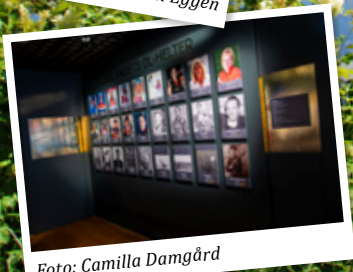

Foto: Camilla Damgård

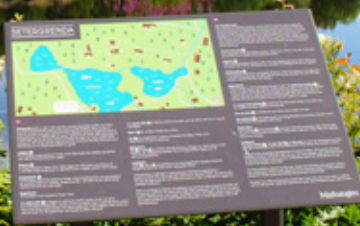

Foto: Veslemøy Furuseth

Foto: Veslemøy Furuseth / Lillehammer Kunstmuseum

«På gata»

- Har du vært på Lillehammer i sommer?
- Har du besøkt noen av museene våre?

Dame med koffert: «Nei dessverre, er turist, men vil besøke museene neste gang. Nå lurer jeg på hvor jeg finner biblioteket?».

Jente 12 år: «Jeg har vært mye hjemme i byen, men ikke besøkt noen av museene, nei».

Mann, ca. 50 år: «Jeg har vært her mange av sommerukene. Men på museum? Nei, det har jeg ikke, kanskje neste sommer».

Dame fra Lillehammer: «Ja, jeg har vært her og fikk med meg et besøk på Aulestad. Det var veldig fint».

Dame fra Sør-Fron: «Jeg har vært på to museer, flott både på Kunstmuseet og på Aulestad».

Dame fra Askim: «Ja, vi kommer akkurat fra Maihaugen nå, det var veldig trivelige områder».

Voksen dame: «Ja, har vært mest hjemme her, gått mye på Maihaugen og Bjerkebak».

Voksen mann: «Har vært mest på Lillehammer, besøkt Kunstmuseet».

Yngre mann: «Vært her, men dessverre ikke besøkt museer. Burde jeg?».

Foto: Rannveig Røstad

Fra museene:

Norsk Olympisk Museum (NOM) – gledelig at veldig mange nordmenn har funnet veien til oss, besøkstallet i år slo fjorårets! Utstillingen «Innlandets OL-helter har slått godt an» (Mari Synnøve Stakston)

Sommeren på Maihaugen usikker helt fram til åpninga av sesongen. – Flere av de faste ansatte i sommerfunksjon. – Fullt trøkk i fellesferien, veldig gledelig. – Ingen busser, lite utlendinger, men nordmenn bruker museet på en helt annen måte enn bussgrupper. – En

del nye tilbud som skilting, lydguider, billedutstilling på Telthusmoen, barneaktiviteter i form av løypeoppgaver og rebuser og områdeverter. (Thorstein Hernes)

Bjerkebæk og Aulestad; Ganske godt besøk, ca. 1600 på hver plass. Vil tro at besøket ble noe redusert fordi besøkende ikke kom inn i husene. Har i tillegg noen skoleklasser på Aulestad og noen arrangement på Bjerkebæk utover sensommeren. (Bente Forberg)

Lillehammer Kunstmuseum

Med Corona har det blitt mye vanskeligere å få den kontakten til vårt publikum som vi setter så stor pris på. Men det er mulig å finne andre veier i denne nye virkeligheten ved å tenke ukonvensjonelt; positive elementer og nye ideer er det overalt i avdelingen, sier direktør Nils Ohlsen i Lillehammer Kunstmuseum.

I «Flygelet» på Stortorget tok vi grep. Museet ble raskt stengt for publikum, og det forble slik frem til pinse. Da åpnet dørene igjen, men uten de vanlige tilbud til besøkende som verksted, kreative tilbud til skoleklasser, foredragsrekken «Kunstpause», paneldiskusjoner, konserter og omvisninger. De ansatte gikk i hjemmekontor og ble der til 15. august. – Med god forberedelse, mye kreativitet og bra ledelse ble problemene minimale.

Kunstmuseet har en uttalt lavterskel-ideologi: «Vi elsker å ha tett kontakt med publikum!» Derfor satte de øyeblikkelig i gang med nettopp det – å bygge kontakt. Det er to tidligere lærere blant de ansatte, og de spurte skolene om hva museet kunne gjøre for dem. Svaret var skreddersydde filmsnutter, og slik ble det. Enkle, noen få-minutters produksjoner laget med mobilkamera, ofte «bruksanvisninger» til kreative aktiviteter for ulike alderstrinn. Responsen var god, og en rekke filmer ble laget.

«Kunstpauzen» som til vanlig går hver torsdag formiddag, er et høyt verdsatt tilbud som sær-

lig godt voksne møter frem til. Erstatningen ble en rekke digitale kunstpauzer lagt ut på nettet, foredratt av museets medarbeidere. Ohlsen forteller at Lillehammer Kunstmuseum må tenke og arbeide langsiktig. De har minst to års perspektiv på programmet sitt, først og fremst fordi utstillingene er delvis basert på samarbeid med andre museer i inn- og utland. Nå er jo kolleger verden over i samme båt, og den nødvendige kontakten for å redde prosjektene må skje over nettet. Hvilket slett ikke er noen ulempe, ifølge direktøren, hverken praktisk eller økonomisk! Corona har lært oss at vi kan spare mange flyreiser med digitale møter. Både Nancy Spero- og Anna Ancher-utstillingen ble «reddet» i digitale møter med kolleger i Danmark, Sverige og Tyskland.

– Kulturdepartementet har gitt Stiftelsen betydelig økonomisk støtte i Corona-tiden for å opprettholde tilbud til publikum. Besøkstallet er naturligvis redusert kraftig i og med at europeerne har blitt hjemme. Men vi finner faktisk situasjonen emosjonelt også litt givende for oss, sier Ohlsen. Våre gjester er så begeistret over å oppleve autentisk kunst igjen. Responsen er formidabel. Ikke minst når vi ønsker dem velkommen i våre daglige introduksjoner kl. 12.00 i museet vårt.

(Nils Ohlsen/Ivar Olstad)

Nils Ohlsen. Foto: Ivar Olstad

Historien lever i oss alle –

Maihaugens frivillige er en variert gruppe på i overkant av 150 personer fra 9–90 år, som anslagsvis legger ned mer enn seks årsverk. Alle med engasjement og kompetanse vi setter stor pris på!

Av Thorstein Hernes, formidlingsansvarlig | Foto: Rannveig Røstad / Maihaugen

De Sandvigske Samlingers Venner (DSSV) etablerte opprinnelig Torsdagsvennene i 1993. Etter hvert har også andre grupper dukket opp som Maihaugen rekrutterer på egenhånd, folk som ikke nødvendigvis stammer fra DSSV. I dag har åtte fast ansatte på Maihaugen med seg en gruppe mennesker som de følger opp på regelmessig

basis. Maihaugen har nå Formidlingsfrivillige, Utegruppe, Maihaugassistenter, Torsdags-, Tirs-dags- og Arkivvenner.

Formidlingsfrivillige

På det meste, i 2018, har vi vært opp 23 formidlingsfrivillige, brorparten ungdom under 16 år.

frivillighet på Maihaugen

Mange ønsker en slik stilling, men vi kan bare ta imot folk som er selvgående, som ikke trenger opplæring. Vi har også måttet redusere bruken av frivillige barn fordi de trenger nye kostymer hvert år, og kostymer er vår flaskehals! Men barn som formidler til barn er et fantastisk formidlingsgrep og en meget god rekrutteringsarena for oss! I dag må formidlingsfrivillige barn «adopteres» av en annen frivillig voksen, og formidlingsfrivillige må tegne seg for minimum 14 dagers tjeneste i løpet av sommeren før de kan få kostyme.

Nye frivillige må tegne en frivillig kontrakt og er forsikret som vanlige ansatte på Maihaugen,

Den gamle vevstolen de bruker er fra slutten av 1700-tallet.

I Hjeltarstua på Skjåktunet vever Lise og Johanne vakre tekstiler. De er to av Maihaugens frivillige som er med å gjøre historien levende i friluftsmuseet.

de må forholde seg til gjeldende HMS, fotoret-tigheter og taushetsplikt. Det er viktig at det er lystbetont, og at de fast ansatte tar seg av papirarbeidet.

Våre frivillige har deltatt i brukerundersøkelse for å kartlegge deres motivasjon. Det viser seg at motivene er mange: Sosial arena, skaffe seg erfaring, trim, føle seg nyttig, ideelle årsaker og ønsker om fremtidig jobb.

Hvordan defineres frivillighet?

Felles for frivillige er at aktiviteten skjer av fri vilje og motivasjon. Innsatsen skjer uten tanke på økonomisk gevinst. Målet er at andre skal ha utbytte av det, selv om en også ser at innsatsen har stor betydning for den frivillige selv. Innsatsen skjer for å bidra til verdier og til samfunnet som sådan.

For sommeren 2021 er det bestemt at vi ikke kan ha formidlingsfrivillige i vår regi. Vi håper Coronaen slutter snart...

800 m² – stappfulle av

Kulturskatter fra Norge med inspirasjon fra hele verden.
«IMPULSER» er Maihaugens nye hoved-utstilling.

Tekst: Kristin Helland | Foto: Camilla Damgård / Maihaugen

I mange år har besøkende på Maihaugen nærmet seg hovedinngangen og på veien langs bygningen lagt merke til at det har foregått noe innenfor dørene de passerte. Masse byggearbeid. Samtidig har de nok lurt på hvor det var blitt av «De gamle verksteder» som mange visste hadde vært å finne der før.

Torger Korpberget, avdelingsleder for drift og bygningsvern forteller at det har vært en lang prosess frem til resultatet. Det har tatt seks år og kostet masse penger, sier han, men det er tydelig at han synes det er arbeidet vel verdt.

Nå finner besøkende på Maihaugen utstillingen «Impulser» i den store salen i hovedbygningen. Den ble åpnet av Dronning Sonja sist i oktober 2020.

Arven etter Anders Sandvig

Museets skaper, Anders Sandvig, hadde en viktig grunntanke som skulle prege hele museet. Han ville at det skulle se ut som folk både bodde og arbeidet i bygningene fremdeles.

Han hadde en visjon om å lage en håndverks-

avdeling lengst sør på Maihaugen. Det skulle se ut som det gamle bymiljøet i Lillehammer. Men med tiden var det i hovedbygningen gammelt håndverk ble samlet.

Brannfare

I 2013 ble «De gamle verksteder» stengt på grunn av brannfare.

Maihaugens hovedbygning ble åpnet av Kong Olav allerede på 50-tallet, og mange besøkende, ikke minst skoleklasser, har kunnet glede seg over innsikten de fikk i gamle håndverk nett-opp der.

Men så ble det altså stopp. Verkstedene ble flyttet ut, og nå etter flere år, kan publikum på Maihaugen få oppleve gammelt håndverk der det hører hjemme – i bakgårdene og etasjene til bygårdene fra Lillehammer.

Et besøk i byavdelingen gir innsikt. Gjørtleren, smeden, hattemakeren, bokbinderen, frisøren ... alle har de fått plass sammen med utstyret sitt. På et helt naturlig sted. Nettopp slik Anders Sandvig ønsket.

«IMPULSER»

Nye muligheter i hovedbygningen

I alle årene etter at verkstedene flyttet ut, har publikum kunnet oppleve spennende og skiftende utstillinger i salen i første etasje.

Torger Korpberget forteller at det var en lang og innholdsrik ide-fase før tanken om å lage hundrevis av kvadratmeter med en fast utstilling, ble til virkelighet. Mange var involvert i dette forberedelsesarbeidet. Og museets folk fryder seg over at de nå kan vise frem mye mer av museets samlinger.

Utstilling som gir ny innsikt

Utstillingen spenner bredt, står det i brosjyren: Fra 1700-tallets folkekunst i Gudbrandsdalen til våpen fra Skottetoget i 1612, fra staselige sleder til lekebiler, fra middelalderens kirkekunst til 1900-tallets Lundemøbler, fra drakt – og billedvev til verdens eldste revolver og fra Maldonis lirekasse til familien Moes figurteater.

Som seg hør og bør vil utstillingen inneholde både overraskelser og interaktivitet. «Trykk på knappen og se hva som skjer», sier Kjell Marius

Mathisen, avdelingsleder for kunst og kultur. Han er sjefen for gruppen som har arbeidet med innholdet i utstillingen.

At utstillingen har fått navnet «Impulser» er helt innlysende og naturlig. «Anders Sandvig ER Impulser», får vi høre. Han ville jo nettopp vise frem alt hva folk hadde tatt med seg og lært fra utenverden, enten ved at de hadde krysset grenser, eller gjennom handel og import.

Bare tenk på silkebrokader og rike akantus-utskjæringer. Kunstnere og bygdehåndverkere ble inspirert av det som kom, men eksport av varer og ideer gikk også **ut** fra regionen.

Gled deg selv med et besøk

Utstillingen skal være permanent og være åpen for publikum i Maihaugens åpningstider. Du finner den rett innenfor hoveddøren.

Ta en tur, og du vil få se gjenstander som aldri før er vist – samt se igjen ting du kan huske og kanskje har savnet.

Kunstner og håndverker

Har du gått på Maihaugen i sommer og kanskje passert «Smedstua»? Den som står borte ved Postmuseet, der alle de gamle håndverkshusene på Maihaugen snart er samlet? På en plakat ved Smedstua fortelles det kort om hvordan muren mellom bindingsverket på huset nå har fått ulike brunfarger. Mannen bak arbeidet er Bent Erik Myrvoll.

Tekst: Anne Mari Løken | Foto: Håndverksinstituttet

Foran eksamensoppgaven.

Jeg blir nysgjerrig på **hvordan** og **hvorfor** kalkarbeid, fresketeknikk og stucco lustro-teknikk dukker opp her, – teknikker og uttrykk som en særlig finner i gamle italienske kirker og klostre, ikke **så** mye i nordlige Norge. Svaret ligger bl.a. i Norsk Håndverksinstituttets stipendieordning. Hilde Ekeberg ved instituttet forteller villig om ordningen hun administrerer. Den var en prøveordning i mer enn 20 år, men siden 2015 er dette en fast ordning over Statsbudsjettet. Det utlyses to stillinger hvert år og er en treårig lønnet ordning. Dette året ferdigstiller fire stipendiat (to har vært forsinket) sitt arbeid/sin forskning. De avlegger en «ikke-akademisk doktorgrad» som endelig eksamen, og viser samtidig sitt endelige resultat.

For tre år siden var den ene søkeren Bent Erik Myrvoll fra Ålesund. Han er utdannet kunstner, har vært i lære hos Riksantikvaren, er en av våre fremste på pigmentanalyse og fargekunnskap, samt at han behersker restaurering og arbeid innen fresketeknikker svært godt. Men, det han ville finne ut var om det var mulig å gjøre hele prosessen med **norske råvarer**. Det vil si å finne brukbar kalk, leske den, finne jordsmonn som kunne gi de fargene han ønsket, **og** lage et prøvearbeid. Slik ble veggen på Smedstua resultat av tre års studier. Tanken bak stipendieordningen er at det nettopp skal gi mulighet for å teste, prøver, gjøre feil – ha **tid** til fordypning, understreker Ekeberg.

Å male en freske – å finne kalk

Å male en freske, er enkelt fortalt å male med farger i våt kalkpuss. Det er likevel en møysommelig måte å lage bilder på. En kunstner greier ca. 1 kvm pr. dag, og en må holde på uavbrutt til arbeidet er ferdig, kalkpussen kan ikke tørke.

Ved veggen på Smedstua.

Ulike fargepulver.

Ulike komponenter.

Det første året av prosjektet til Myrvoll gikk med til å undersøke norsk kalk og brenningsmetode. Valget falt ned på kalk fra Verdal. Men å lage kalkpuss er et tidkrevende arbeid, kalken måtte leskes i 18 måneder før bruk! På veggen på Smedstua var det gammel, dårlig puss fra før. Denne ble ikke tatt bort, men Myrvoll forsterket den med **15 lag** med kalkvann før han kunne begynne å påføre fargene.

Hvor finnes riktig jordsmønn?

Jo, ved Rindebakken i Fyrresdal i Telemark, ved bunnen av en liten fjellvegg. Herfra har Myrvoll skuffet ut noen kilo jord. Den ble tørket, så knust i ulike strukturer og deretter brent. Ved å brenne pulveret på temperaturer fra 320 til 1200 grader, fikk han de vakreste brunnyanser. Fargene på Smedstua er særlig vakre når sollyset treffer veggen.

Eksamensoppgaven

I foajeen på Maihaugen sto Myrvolls eksamensarbeid utstilt i høst. Jeg hadde en prat med ham dagen før han skulle forsvare oppgaven. Det var ingen enkel jobb! Et fyrverkeri av en kunstner som pratet i lysets hastighet og hadde så mye på hjertet at jeg måtte be Hilde Ekeberg hjelpe meg å ta ned at!

Her hadde han laget ekte kalkpuss i små firkanter som han hadde boltret seg med farger og mønster på. Han viste også en annen teknikk, nemlig «stucco lustro». Ordet er italiensk og betyr «glassplate». Myrvoll bruker et lite ståljern, ovalt, som er svært glattpolert. Det varmes

opp, – passe varmet er det når spyttet gir det riktige smellet når det treffer jernet! Så føres jernet over den malte flaten slik at glassdelene i jordpartiklene smelter. Resultatet er ei svært holdbar, blank, blank flate som likevel slipper fuktighet både inn og ut. Teknikken brukes gjerne i utsmykningsarbeider.

Norsk Håndverksinstitutt på Maihaugen har åtte ansatte. Instituttets største oppgave er stipendieordningen, men er også sekretariat for små og verneverdige fag, 42 i tallet. Å bevare og utvikle tradisjonshåndverk og håndverkskunnskap er en stor oppgave. Dette er arbeid og kunnskap som har overlevd fra mester til svenn i århundrer, ikke gjennom akademiske fora. I tillegg er dokumentasjon og opplæringsprosjekter viktige områder å arbeide med for instituttet.

En kan kanskje synes at denne typen arbeid som Myrvoll har brukt tre år på, er «smalt». Likevel betyr det at han er en av få som behersker disse teknikkene i Norden. Ekeberg forteller at stipendiatene er svært takknemlige for ordningen, at muligheten finnes. De oppfyller nettopp instituttets oppgave; å bevare og utvikle håndverk. Hun siterer en av de tidligere stipendiatene som sa det slik etter endt tid: «Før trodde jeg at jeg hadde flaks, men jeg hadde jo ikke flaks, jeg visste bare ikke hva jeg kunne. Nå vet jeg hva jeg kan» (Keramiker Sissel Wathne)

Restaureringen på Aulestad og en tapethistorie

Fram mot 100-årsmarkeringen i 2010 for Bjørnstjerne Bjørnsons død, ble det gjort store restaureringsarbeider på Aulestad. Det var spesielt store og krevende arbeider på hovedbygningen, med bl.a. store råteskader og bevegelser i tømmer-konstruksjonen. Ca. 350 løpemeter tømmer ble skiftet ut.

Tekst: Anne Mari Løken | Foto: Camilla Damgård

Karoline og Bjørnstjerne Bjørnson hadde sitt hjem på Aulestad fra 1875, men allerede i 1923 ble hovedbygningen fredet. Det betød at alt restaureringsarbeidet måtte gjøres slik at bygningen ble bevart som den var på ekteparet Bjørnsons tid. Bygningen gikk rett fra å være et hjem til å bli et statlig museum. Hovedbygningen på Aulestad er derfor et av de best bevarte hjemmene i Norge fra sent 1800-tall, både mht. hus og inventar.

Siden det bygningsmessige hadde så store skader måtte også mye av det innvendige tas ned eller rives. Veggene i spisestuen på Aulestad var dekorert med grønnfarget eksklusiv silketapet som måtte fornyes. Sannsynligvis var stoffet ment som gardin eller portier/forheng, men på Aulestad var det brukt som tapet. Det var både slitt, noe ødelagt og svært falmet.

Gudbrandsdalens Uldvarefabrik AS fikk i oppgave å produsere kopien, en komplisert oppgave. Ragnvald Svarstad ved Uldvarefabriken skrev en rapport vedrørende arbeidet som han vennligst har latt meg plukke fakta fra; «Rekonstruksjon av silketapetet». Svarstad skriver interessant om silkeormen og dermed silkens betydning. Til alle tider har silke vært forbundet med eleganse og luksus. En tror at silkeormen ble smuglet fra Kina til Europa så tidlig som år 550 av to munk! Import av silkestråd til Europa skyter skikkelig fart år 1200, og kompetanse på silke etablerer seg i Lyon, Frankrike. Utviklingen av mekanisk mønstring av vevde varer foregikk også i Frankrike og Joseph Marie Jacquard får æren for konstruksjonen av den første maskinen rundt år 1800, «Jacquardveven». Teknologien som ble benyttet regnes også som forløperen til datateknikk!

Da Bjørnstjerne Bjørnson bodde i Paris, 1882–1887, var det fremdeles stor produksjon av silkevevde tekstiler i Lyon, silkehovedstaden siden 1466 da byen fikk i oppgave å spinne silke for Ludvik VI. Undersøkelser viser imidlertid at silkestoffet må ha kommet til Aulestad før Bjørnsons opphold i Paris. Ellers kunne det være naturlig å anta at Bjørnson ville hatt med seg noe vakker og eksklusivt hjem. Men det er rimelig sikkert at tapetet kom på i 1880–81. Da var nemlig fru Karoline hjemme alene på Aulestad og foretok store restaureringer. Hun fikk bl.a. laget veran-

daen rundt hele hovedhuset og hun fikk tapetsert spisestuen med silke.

Svarstad gjør i rapporten rede for den mønster- og vevfaglige delen av arbeidet som Uldvarefabriken måtte gjøre, å dechiffrere mønsteret og finne ut hvordan de kunne programmere

maskiner og veve stoffet på nytt. Dette var et stort arbeid for fagfolkene ved fabrikken. For et «vanlig» menneske er det ikke lett å forstå hvordan en finner ut at det er 155 000 knutepunkter på ei flate på 21x25cm! Men det var akkurat det som ble utslagsgivende. Gudbrandsdalens Uldvarefabrik AS hadde ikke maskiner som kunne utføre den vevkonstruksjonen som analysene viste, trådtallet var for høyt.

I England var det siden 1600-tallet også opparbeidet en stor kompetanse på silke, hugenottene som ble kastet ut av Frankrike ble konkurrenter i England. Uldvarefabriken henvendte seg til The Gainsborough Silk Weaving Company i Suffolk, England, som ga positiv respons. De brukte Uldvarefabrikens datainformasjon om mønster uten videre bearbeiding, garn av riktig type og tykkelse ble sendt, mens det engelske veveriet supplerte med noe eget garn. Dermed var jobben gjort, og alt **forarbeidet** gjort ved Lillehammers egen fabrikk.

Dette er enda ei historie om det utrolig viktige, muligens «smale» arbeidet som gjøres rundt om på museene våre, igjen og igjen. Vi **ser** bare alt dette flotte, vakre som pryder husene, innvendig og utvendig, alle detaljene og kunnskapen om hvordan det er blitt til, er det ikke alltid vi tenker på. Å ivareta håndverk, – det er en fantastisk gjerning. Så får en tro at tapetet i spisestuen på Aulestad vil holde de neste 150 årene.

Svarstad avslutter nemlig sin rapport med flg.; «Grunnet materialbruken og bindings-typen er denne form for tekstiler ikke spesielt robust i bruk». Han sier videre at stoffer ment å henge i fred, garnet ble farget før veving fordi stoffet som metervare ikke vil tåle fargeprosessen. «Aulestadtapeten» fremstår derfor som ferdig rett fra vevmaskinen når brukt som veggbekledning eller draperi», avslutter Ragnvald Svarstad.

Nancy Spero i Lillehammer Kunstmuseum

Nancy Spero-utstillingen som nå vises i Lillehammer Kunstmuseum har fått panegyriske omtaler i media, men Nancy Spero er antagelig ikke kjent for de fleste av oss. Dette til tross for hun hadde en tett tilknytning til Europa og øste av hele den europeiske kulturarven. Det er en stor internasjonal begivenhet at hun nå vises i vårt eget kunstmuseum, og det er første gang hun vises i dette omfanget i Europa. Utstillingen er organisert av Museum Folkwang i Essen og har reist via Louisiana, København og Nordiska Akvarellmuseet, Skaerhamn, for å ende opp her. En stor fjær i hatten for Lillehammer og Norge!

Tekst: Anne Mari Løken | Foto: Veslemøy Furuseth/Kunstmuseet

Nancy Spero ble født i 1926 i USA og døde i 2009. Hennes verk har ikke vært særlig kjent i Europa, desto viktigere er det å få et innblikk i arbeidene som betegnes som nyskapende kunst gjennom fire tiår. Hun utviklet seg kunstnerisk og tematisk gjennom hele karrieren, men det går en rød tråd gjennom hele kunstnerskapet – et brennende engasjement mot undertrykkelse.

Spero startet sitt kunstneriske liv på 1950-tallet. Hennes politiske og samfunnsmessige engasjement sprang ut av den feministiske bølgen på 1960- og 70-tallet, og Vietnamkrigen. Hun kombinerte politisk aktivisme og kunst gjennom hele kunstnerskapet. Kunstverdenen var en mannsbastion, det maleriske språket var maskulint og kvinner hadde liten tilgang til utstillingsarenaer. Spero kjempet for kvinnelige kunstneres plass på en kunstscene hvor utfordringen var å bli sett og hørt, noe hun selv ikke ble. Blant annet var hun i 1972 med på å grunnlegge et galleri i New York sammen med 19 andre kvinner, der bare kvinner fikk stille ut. Her kunne hun regelmessig vise sine nyeste arbeider.

At kunstverdenen var så mannsdominert var mer grunnleggende enn en skulle tro, og det var vanskelig for Spero å finne sin kunstneriske stemme. Hun følte seg som en outsider i kunstverdenen. Hun malte f.eks. ikke på lerret, som menn i hovedsak gjorde. Hun protesterer på sin måte ved å male alt hun gjorde på papir.

En tendens blant de kvinnelige kunstnerne som etablerte seg sammen med henne var å velge alternative uttrykksformer som video, performance og tekstil. Dette var kunstuttrykk som ikke var dominert av menn, og hvor kvinner kunne finne sine uttrykk.

Hun gifter seg med kunstneren Leon Golub og sammen får de tre sønner. De står begge innenfor en figurativ tradisjon, mens den dominerende tendensen er minimalisme og popkunst. Den unge familien flytter til Paris i 1959, hvor

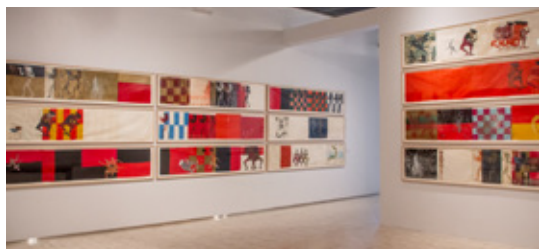
de forventer at kunstarenaen er åpnere enn i USA. For Speros del blir det ikke sånn, hun opplever verken å bli sett eller hørt. Disse årene lager hun to serier som vises i Kunstmuseet, «Paris Black Paintings» og «Nightmare Figures», begge seriene er et uttrykk for frustrasjonen og isolasjonen hun opplever som kunstner i Paris.

Da de kommer tilbake til N.Y. er Vietnamkrigen i full gang. Spero og Golub er svært engasjerte i antikrigsbevegelsen. Hennes politiske engasjement tar til for alvor. Dette er den første medieover-

førte krigen, Spero ønsker å vekke amerikanerne ved å vise krigens galskap. Kanskje har det også noe å gjøre med at paret nå har tre sønner og at hun ser det meningsløse i at tusenvis av unge menn blir sendt i krigen. Dette resulterer i «War Series». Hun gjennomskuer det offisielle USAs retorikk. Hun kritiserer mediebildenes oppslag og kobler krigen til tydelig maskulin

P.E.A.C.E. Helicopter, Mother+Children(1968) Foto: The Estate of Nancy Spero, Courtesy of Gallerie Lelong & Co, New York. The Nancy Spero and Leon Golub Foundation of the Arts/BONO 2020

«Black and Red III» (1994)

Foto: Veslemøy Furuseth/Lillehammer Kunstmuseum

fremferd. Motivene er kraftfulle uttrykk og viser maskuline symboler som maktmidler, slik Spero tolker det. Samtidig er serien også et eksempel på at kunsten ikke sensureres i et demokrati, den blir akseptert, **men** likefullt fortiet.

Spero sliter hele tiden med å bli sett og anerkjent, hun synes hun slåss mot det etablerte kunstuttrykket, men så finner hun en kunstner hun kan identifisere seg med. Hun blir introdusert for en diktsamling av den franske skuespilleren, teaterteoretikeren og forfatteren Antonin Artaud, kjent for «ondskapens teater». Spero kjenner seg igjen i hans utenforskap. I seriene Artaud» og «Codex Artaud» benytter hun sitater som omhandler eksistensielle spørsmål som ensomhet og religiøsitet. Denne formen blir heller ikke tilfredsstillende. Det er en manns stemme hun uttrykker, dessuten er det franske språket vanskelig tilgjengelig.

Fra 1970-tallet og fram til 1980 blir undertrykkelse av kvinner hennes store prosjekt. I 1976 ferdigstilles verket «Torture of Women», en milepæl i hennes karriere, arbeidet markerer en slags ny begynnelse. Kampen mot undertrykkelse av kvinner blir sentrale motiver i hennes kunst og hennes politiske engasjement blusser opp igjen. I serien «Oppression of Women» tar hun for seg overgrep mot kvinner under diktaturer. Hun setter nå avsnitt fra Amnesty-rapporter som omhandler tortur og overgrep, inn i bildene. Hun er også opptatt av nazistenes brutalitet. Spero bestemmer seg nå for kun å fremstille kvinneskikkelser.

Nancy Speros kunst er ikke enkel eller lett tilgjengelig, men den er svært viktig. Det er dystre, groteske bilder, mange av dem må sees i sammenheng med hennes politiske budskap og aktivisme. Hun bruker sterke virkemidler og symboler i de første fire tematiske delene.

Maypole: «Take no Prisoners» (2007)

Foto: Veslemøy Furuseth/Lillehammer Kunstmuseum

I siste tema, «Gudinner og kvinnelige dansere», tar imidlertid gleden over for sinnet og opprøret hun har hatt hele tiden. Kvinnelige figurer bli framstilt med selvstendig lyst og glede, de danser og turner over papiret. Her er ikke lenger kvinnene framstilt som et offer.

Spero fikk tidlig leddgikt og hun arbeidet mange av de siste årene med stempler som assistentene hennes laget for henne. Hun samlet et slags alfabet av kvinnelige framstillinger gjennom alle tider, fra antikken til boulevard-pikene. Mer enn 300 motiver ble overført til stempler. I hennes siste store verk fra 1994, satt sammen av 22 enkeltbilder, vises en strøm av kvinnelige dansere, de viser glede og myndiggjøring. Med dette arbeidet sier Nancy Spero; «La oss presse på! La oss være spydspissen!»

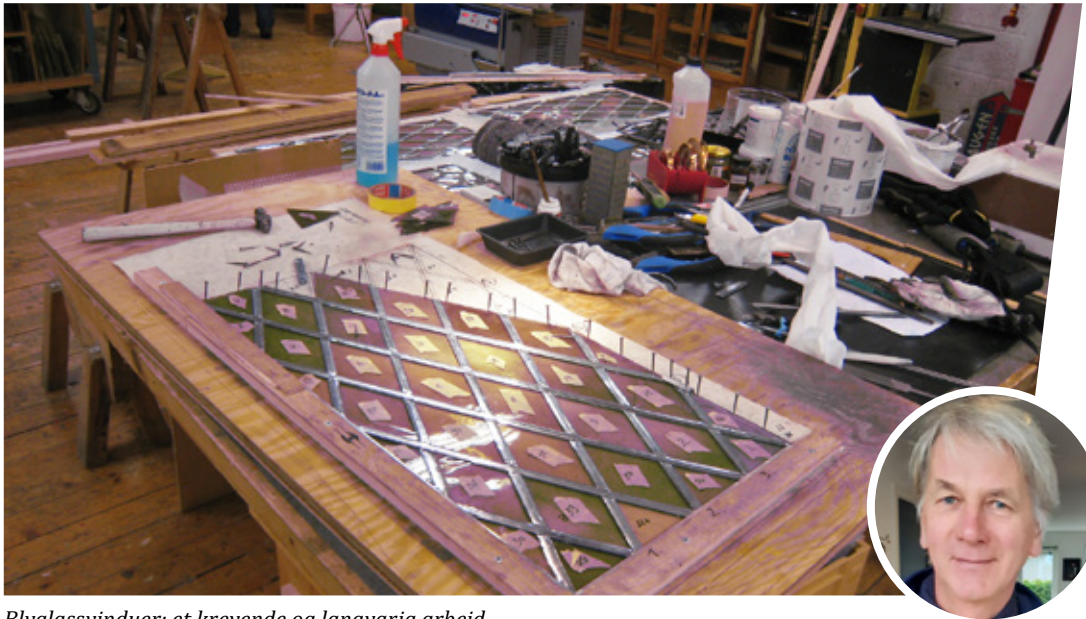
Utstillingen står til 23. januar 2021, den vil ha størst verdi om du ser den på omvisning med en av kuratorene eller helgeomviserne i museet, men kanskje denne artikkelen kan gi deg litt bedre forståelse av bildene, av raseriet, frustrasjonen, opprøret, men også av gleden. I dagens verden er ikke temaet kvinneundertrykkelse, forherligelse av krig eller løgner borte, denne utstillingen er viktig. Nancy Spero solgte nok lite i sin aktive periode, men i sen samtid og ettertid plasseres hun som en av de mest markante og betydningsfulle kunstnere og stemmer i etterkrigstiden. Hun er i hele sin virksomhet opptatt av menneskets eksistensielle sider og gir gjennom arbeidene sine uttrykk for det.

Janeke Meyer Utne har vært kurator for utstillingen, og hun sier entusiastisk at dette er en utstilling hvor man hele tiden kan finne nye detaljer og fortellinger – Spero øser av den europeiske kulturarv – og ikke minst; den er brennende aktuell! **Vi gratulerer!**

Alt han tar i blir gull!

Det er den uforbeholdne attesten Maihaugens Thorstein Hernes gir Ola Storvik Bodin – en av museets «selvgående frivillige». Smak på de to ordene, dobbelt positive som de er. Ønskedrømmen for en slik institusjon med alle sine aktiviteter.

Tekst: Ivar Olstad | Foto: Ola S. Bodin

Blyglassvinduer: et krevende og langvarig arbeid.

I 2013 inviterte Maihaugen inn folk som ville yte noe ekstra. Ola er en av dem som er glad i museet vårt, i gamle hus – ja, i kultur og håndverk generelt, og trådte inn i rekken av frivillige. Vagværen med bakgrunn fra den gamle praktgarden Storrвик ved Vågåvatnet ble fort en uvanlig verdifull medhjelper. Han har yrkeserfaring som offiser i handelsflåten, som Air Steward i SAS og fjellstuevert i Sjødalen, men det er først og fremst håndverkskompetansen og kulturinteressen som har gjort ham til en ressurs for museet. Her har han satt – og setter fortsatt – spor etter seg som synes.

Det Waagske Compagnie

Har du lagt merke til den flotte, uniformerte soldaten som innimellom finnes på Telthusplassen? Ola var med og startet Det Waagske Compagnie på 1990-tallet, og laget historisk korrekt fane

og trommer. Ola og Compagniet var med og feiret 200-årsjubileet i 2014. Da fikk museet lære mye av denne historieinteresserte gjengen, forteller Hernes.

Steinalderredskapen

Ned i søndre tjern i seteranlegget renner det en liten bekk. Se nærmere på den! Der finner du et redskap som trenger nærmere forklaring. Det er en fiskefelle, eller rettere en *sleo* på norddalsdialekten. Ola hadde fått beskrevet en slik som tidligere sto oppe ved Tesse. Fem meter lang og meteren bred var den der, og han syntes nok at Maihaugen trengte en modell som passet i «fiske-avdelingen». Fra tanke til handling er veien kort for enkelte; snekret ble den, og montert slik at besøkende forstår prinsippet: Ørreten går opp strømmen av fri vilje i gytesesongen, snur, blir ledet inn i fella av steingar-

den og ender i oppbevaringskammeret. Enkelt og smart, slik denne hypereffektive redskapen har vært brukt siden steinalderen!

Glassarbeid er kunst

– Jeg blander meg borti alle steller, sier Ola med en blanding av unnskyldning og tilfredshet i stemmen. Men når det gjelder vinduer, er det heller ingen grunn til å unnskyldes. Han er blitt noe av en mester i glass, og lager vakre fat i avansert teknikk. Av ren lyst dro han for noen år siden til Averøya og lærte seg blyglassarbeid – et håndverk få behersker her i landet, og som krever ekspertise både i teknikk og utstyr. Dette fikk museumsbonde Anders Hagen rede på for to–tre år siden, og derfra var ikke veien lang for «den selvgående frivillige» til å gå løs på de mange gamle vinduer. Der var såpass mye sprukket og knust at de ga flere av husene et påfallende rufsete uttrykk. Ola installerte seg i museumsverkstedet med sine saker og jobbet der i mer enn to måneder med prøving og feiling. Iblant måtte det lages nytt, som kronglasset i fjøset på Øygarden med den karakteristiske midtbulen, eller som taffelglasset i vinduene på Kapteinsgården. Der kom forøvrig «Hett Glass» i Fabrikken til hjelp med tradisjonell håndblåsing.

Blyglass

Mye mer arbeid ble det med blyglassvinduene. Som vi vet, ble Maihaugen utsatt for omfattende hærverk høsten 2019. Da måtte Ola i gang på nytt med intrikat reparasjonsarbeid der det trengtes. Eksempelvis var fire vinduer i Lykrestua i Skjåktunet ubrukelige der det viste seg at det slett ikke var bly, men falske blikkrammer som var brukt. Ola skar, slipte og passet inn totalt 160 skjøre glassbiter av ulik tykkelse i blylister og loddet dem fast. Ellers ble alt gammelt glass omslipt og gjenbrukt der det var mulig, for å spare museets ressurser. En fire måneders innsats kan han se tilbake på, men da var både ødeleggelsene, en hel del andre vinduer, og – ikke minst – blyglassvinduet i Dronninghuset reparert og restaurert. «Det ble et voldsomt løft for Maihaugen. Da måtte jeg bruke hele spekteret – alle triks i boka!», sier han.

Smeden i arbeid

Ola Bodin er blant annet kunstner, snekker, glassmester – og smed. Dette siste har også Maihaugen glede av. To smier er det på museet; i Olsen-gården og på Øygarden. Muligens kan det bli nødvendige, nyttige gjenstander av det, men i alle fall gir det glede både for smeden og de som ser på. Sommerstid, ved spesielle anledninger som Julemarkedet, og på forespørsel, sitter han gjerne ved essa og viser besøkende gammel kultur i praksis. Pedagogikk blir det når han kan vise gangen i prosessen fra rå myr-malm til ferdig kniv med alle elementene imellom. Nå skulle han gjerne ha endret på interiøret i Øygards-smia, slik at gjestene får sett ham og aktiviteten skikkelig. Da må det jobb til. Smeden foreslår, Maihaugen er villig, og da skjer det nok, for han får gjennomslag for ideene sine. Det er både han og Thorstein Hernes enige om.

Motivasjonen

Hva skyldes så dette store og – må vi si – uselv-iske arbeidet? Ola er klar i talen: – Jeg elsker disse gamle husene. Jeg vil være med å gjøre Maihaugen mest mulig komplett. Og riktig. Da betyr mitt lille innslag noe, og det gjør meg tilfreds. Jeg gjør jo slikt også rett og slett fordi det må gjøres. I tillegg har jeg stor glede av å samarbeide med de dyktige folkene der oppe. Særlig har jeg jobbet i hop med håndverkeren Jens Kåre Holen; en uhyre grundig mann som jeg har stadige og gode diskusjoner med! Uten et slikt ypperlig, smidig og konstruktivt samarbeid hadde dette arbeidet ikke vært mulig å gjennomføre, sier Ola Storvik Bodin.

Slea er et gammelt og meget effektivt fiskeredskap.

«Bygda som et samlet hele»

Unge Anders Sandvig i 1904.

– Anders Sandvig utformer Maihaugen

Dette er tittelen på ei lita utstilling på Telthusmoen på Maihaugen, satt opp i juni. Den er ett av mange tiltak som museet gjorde for å imøtekomme publikum i en sommer da husene var stengt. Den viser oppstarten av arbeidet med Maihaugen, som senere fikk navnet De Sandvigske Samlinger.

Tekst: Anne Mari Løken | Foto: Camilla Damgård/Maihaugen

Det er konservator Jan Ove Vasaasen, utstillingskonsulent Truls Strand og fotograf Camilla Damgaard som har laget oppsettet. Noe tekst, men mest 15 store ny-digitaliserte fotografier som forteller om et hardt og stort arbeide. «En historisk billedbok med scener fra både bondeliv og embedsmenns liv i dalen».

Anders Sandvig kom til Lillehammer i 1885, var tannlege med praksis både i byen og i hele Gudbrandsdalen. Mot slutten av 1800-tallet ses begynnelsen på en endring i samfunnet, industrialiseringen og urbaniseringen starter så smått. Sandvig ser at den gamle bondekulturen begynner å miste taket og fatter interesse for å redde den. Han starter med å samle på hus, inventar og gjenstander for å bevare for ettertiden, og flytter dem til Lillehammer. Første huset, Lykrestua (1764), får plass i hagen hans, der Dølaheimen ligger i dag. Men alt det han samler må ha større plass. Arbeidet med Maihaugen starter.

Åsen opp for byen hadde vært i bruk som danseplass og tursted for byens befolkning. Det lå også en skytebane omtrent der Breisjøen ligger i dag. Likevel var det ei skogkledd åsside. På ett av bildene ser vi starten på utgravingen av Nordre tjern. Staute karer med hakker og spader graver ut dette tjernet og også de andre tre tjernene, med bare hendene og rå kraft. Tjernene ble ikke bare utgravd for å skape miljø, de var også vannreservoar i tilfelle brann, sier Vasaasen.

Camilla Damgård forteller at det er så interessant å se bildene i stort format. En ser detaljer som fillete klær, knapper som mangler, hullete votter eller bukser som er kjærlig bøtt. Negativene er i Maihaugens fotoarkiv. Flere er originale glassplate-negativer, andre de er reproer. Sandvig brukte i sin tid bl.a. tre kvinnelige fotografer som holdt til på Lillehammer og han fikk forevigeget mye av det tidlige arbeidet. I tillegg har museet fått bilder fra fjern og nær, det er nær en million bilder i arkivene på Maihaugen.

I 1904 åpnet Maihaugen, eller Friluftsmuseet på Maihaugen som det het først. 2. juli var den offisielle åpningsdagen. Etter to tiår med samlervirksomhet ble Sandvigs samlinger kjøpt og overtatt av Selskapet for Lillehammers Vel. Rundt Nordre tjern var det da plassert **11** små og litt større hus fra Gudbrandsdalen. Fiskerkapellet sto bl.a. der Garmokirka står i dag, det vises på ett av bildene. Dette er museets nest eldste bygning fra 1459 og på bildet har det tårn og spir. Tårnet ble senere fjernet da det mangler belegg for at dette tilhørte bygningen originalt. Fiskerkapellet står i dag oppført ved Breisjøen.

Flere hus har opp gjennom tidene blitt flyttet rundt på museet. Sandvig ønsket nemlig å vise mer enn bare hus, han vil ivareta hele gårder, skoler, kirker, verksted-hus og inventar som hørte til. Et stort løft for museet var gjen-

Gjenreisning av Bjørnstad.

Traust arbeidslag. Trond Eklestuen foran t.h.

reisningen av Bjørnstad gård på Lalm. Husa ble tatt ned, ett og ett, stokker nøye merket og flyttet i tur og orden til Lillehammer. Det er nesten ikke til å forstå hvilken jobb dette må ha vært. Tømmerhus på tømmerhus på hesteskyss til Otta for videre togtransport.

Fra 1908 til 1911 gjenreises Bjørnstad på Maihaugen, i 1913 åpnes gården. Ser en på fotografiene som er valgt til utstillingen, vises Bjørnstad på ett av bildene slik det lå i Lalm, i ei li ned mot Otta-elva. På samme måten er Bjørnstad gjenreist på Maihaugen, i helling med Mjøsa under og Vingromsåsen imot på andre siden. Bildene vi ser i utstillingen gir virkelig noen tanker om hvor enorm flyttejobben og gjenreisnings-jobben har vært. Dette er nesten ubegripelig når en ser dimensjonen på noe av tømmeret. I alt samlet Anders Sandvig 100 hus og 30 000 gjenstander.

Det var ingen utdannet landskapsarkitekt som utformet museet og husenes beliggenhet i årene Sandvig var direktør. Det som ofte omtales så positivt om Maihaugen, er plasseringen av husene i terrenget, hvor harmonisk, vakkert og naturlig det hele framstår. Landskapene rundt hus, gårder, kirken, skolen, verkstedene, setergrenda, i nyere tid byavdelingen og hyttegrenda, er formet naturlig. Det har vært tanken helt siden Sandvig står som ung direktør ved Nordre tjern med to hunder i band, og med en tilfreds mine under nyåpningen av museet. Det var 11 hus i 1904, i dag er det 214 i tallet.

Om det var Sandvig selv som bestemte

plasseringen i sin direktørtid fra 1904 til 1946, eller om det var et samarbeide med de som jobbet på Maihaugen, er ikke lett å si nøyaktig, sannsynligvis det siste. Det som er lett å si er at vi har ett av de vakreste museene i landet vårt. På et annet bilde fra 1940-årene ser vi Anders Sandvig selv i majestetisk positur foran noe av det som ble hans livsverk. Han har ikke arbeidstøy på, så han egnet seg vel best som administrator, men blikket for arbeidet og beliggenheten av samlingen må han ha hatt, i tillegg til samlerevnen og samlerinteressen selvsagt.

Utstillingen er virkelig verd et besøk, en liten studie og et innblikk i tider uten heisekraner eller trailere, «bare» sterke karer med rå muskeltkraft og imponerende håndverksinnsikt.

Anders Sandvig peker mot setergrenda, 1940-årene.

MAIHAUGEN

LJOS – en desemberopplevelse

28. november – 3. januar

kl. 16.00–18.00

LJOS er en helt ny og stemningsfull lys- og lydopplevelse utendørs i Maihaugens vakre omgivelser. Når mørket senker seg lyser de historiske bygningene ved Garmo stavkirke opp og gir deg en magisk desemberopplevelse med lys, farger, lydlandskaper, poesi og musikk. Dette er et helt nytt tilbud i år som følge av at Maihaugens julemarked er avlyst. Med LJOS ønsker museet å bringe lys inn i en mørk tid. Du går på egenhånd eller med dine nære. Passer både for voksne og barn.

Illustrasjon: Kristoffer C. Damskau

Impulser – kulturskatter fra Norge med inspirasjon fra hele verden

Ny fast hovedutstilling

Maihaugens storsatsing med mer enn 1000 av museets flotteste gjenstander. «Oppdrag Impulser» er en morsom barnerebus i utstillingen.

Maihaugens juletre

28. november – 10. januar

Årets utgave av Maihaugens juletre pyntes av Sigurd Bronger, en av samtidens ledende smykkekunstnere både nasjonalt og internasjonalt.

LILLEHAMMER KUNSTMUSEUM

Nancy Spero

– Opprørske handlinger

Til 24. januar

Sterk utstilling med den feministiske amerikanske kunstneren Nancy Spero. Utstillingen tar opp vanskelige og stadig aktuelle temaer som undertrykkelse, tortur og seksualisert vold, men viser også den livsglade, erotiske og frigjorte kvinneskikkelsen. Kreative aktiviteter for barnefamilier i utstillingen.

Foto: Veslemøy Furuseth / Lillehammer Kunstmuseum

Et møte med Mari Slaattelid

3. desember

Lillehammer Kunstmuseum har kjøpt inn tre malerier av den norske kunstneren Mari Slaattelid, en av Nordens viktigste malere i sin generasjon. Konservator Cecilie Skeide intervjuer kunstneren om maleriene.

Et møte med Blikkåpnere – unge i kunst og kultur

10. desember

Fra 2021 skal ungdom være formidlere ved Lillehammer Kunstmuseum. Museet presenterer sine nye Blikkåpnere!

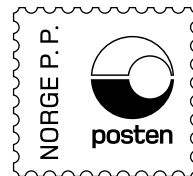
Sigurd Bronger – årets juletrekunstner

17. desember

I sin kunst kombinerer smykkekunstner Sigurd Bronger natur- og hverdagsmaterialer med edelt metall på en overraskende, teknisk avansert og humoristisk måte. Konservator Cecilie Skeide gir en presentasjon av Sigurd Brongers eiendommelige univers.

Foto: Sigurd Bronger

Redaksjonen ønsker alle lesere ei riktig GOD JUL!

Lillehammer Museums Venner LMV

Maihaugv 1, 2609 Lillehammer / Bankgiro 2000.05.17608

LILLEHAMMER MUSEUMS
VENNER